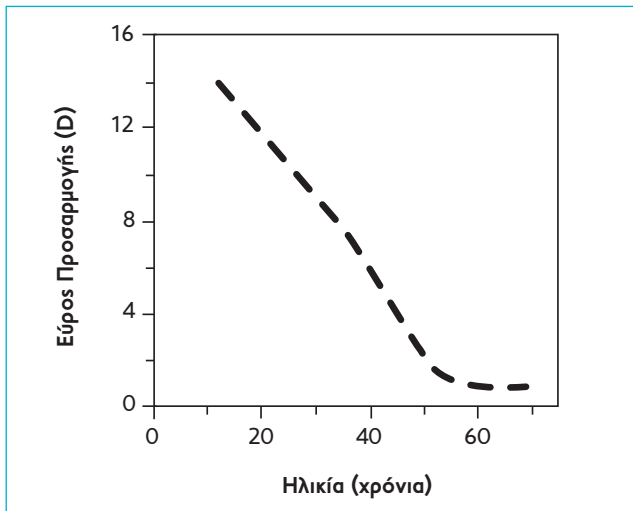

Ο επιπολασμός της πρεσβυπίας στην Ελλάδα

Ο όρος πρεσβυπία χαρακτηρίζει τη βαθμιαία απώλεια της προσαρμοστικής ικανότητας του οφθαλμού που επέρχεται φυσιολογικά με την πάροδο της ηλικίας, κυρίως λόγω της σκλήρυνσης του κρυσταλλοειδούς φακού, με αποτέλεσμα να μειώνεται προοδευτικά η ακριβής εστίαση σε κοντινά αντικείμενα¹.

Η εξέλιξη της πρεσβυπίας περνά σχεδόν απαρατήρητη έως ότου μειωθεί σημαντικά το εύρος προσαρμογής, περίπου στην ηλικία των 45–50 ετών (Διάγραμμα 1)², με αποτέλεσμα να πραγματοποιούνται με δυσκολία εργασίες που απαιτούν την ευκρινή κοντινή όραση, όπως η ανάγνωση και η γραφή. Να σημειωθεί ότι η ικανότητα προσαρμογής μειώνεται ταχύτερα από οποιαδήποτε άλλη βιολογική λειτουργία στον ανθρώπινο οργανισμό.

Είναι ευρέως αποδεκτό ότι η πρεσβυπία αποτελεί μια «πάθηση» με καθολικό χαρακτήρα⁷. Σημαντικά αυξημένος επιπολασμός της πρεσβυπίας παρατηρείται στις χώρες της Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένου και της χώρας μας. Η πρεσβυπία

Διάγραμμα 1: Αλλαγές στο εύρος της προσαρμογής με την ηλικία. Οι μετρήσεις πραγματοποιήθηκαν με τη χρήση ενός ειδικά κατασκευασμένου χάρακα (RAF ruler). Το εύρος προσαρμογής αρχίζει να μειώνεται σταθερά από τις αρχές της εφηβικής ηλικίας με έναν ρυθμό περίπου 0,4 D/χρόνο. Η προσαρμογή 1D3-6 που εμφανίζεται σε άτομα ηλικία >50 ετών είναι πλασματική και οφείλεται στο αυξημένο βάθος εστίασης λόγω της πιθανής ύπαρξης αστιγματισμού και της μικρής διαμέτρου της κόρης των ηλικιωμένων ατόμων.

Σωτήριος Πλαϊνός, MSc, PhD, FBCLA

Ο Σωτήριος Πλαϊνός είναι επιστημονικός συνεργάτης του Εργαστηρίου Οπτικής και Όρασης στο Πανεπιστήμιο Κρήτης από το 2002, επίτιμος Λέκτορας στο Faculty of Life Sciences, The University of Manchester, UK (από το 2006) και επισκέπτης - ερευνητής στο Aston University, UK (από το 2017).

Γεώργιος Ντζιλέπης, MSc.

Ο Γιώργος Ντζιλέπης αποφοίτησε από το τμήμα Οπτικής - Οπτομετρίας του ΤΕΙ Αθηνών. Το 2011 ολοκλήρωσε το Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα σπουδών «Οπτική και Όραση» του Πανεπιστημίου Κρήτης. Η πτυχιακή του εργασία είχε ως αντικείμενο την αξιολόγηση της οπτικής συμπεριφοράς των πολυεστιακών φακών επαφής. Αποτελεί μέλος του Συλλόγου Οπτικών Οπτομετρών Ελλάδος. Εργάστηκε για 4 έτη ως εργαστηριακός συνεργάτης στο Πανεπιστήμιο Δ. Αττικής. Έχει συμμετοχές σε συνέδρια και δημοσιεύσεις σε ελληνικά και ξένα περιοδικά.

το 2013 επηρέαζε σχεδόν 1,7 δισεκατομμύρια ανθρώπους παγκοσμίως, αριθμός ο οποίος αναμένεται να προσεγγίσει τα 2,1 δισεκατομμύρια το 2020⁷.

Επιπλέον, ο αριθμός των πρεσβυώπων στην Ευρώπη αγγίζει τα 209 εκατομμύρια, αποτελώντας το 44% του συνολικού πληθυσμού της και το 22% του εργατικού δυναμικού της, ενώ προβλέπεται ότι μέχρι το 2030 ο μισός πληθυσμός της Ευρώπης θα παρουσιάζει πρεσβυωπία⁸.

Στη χώρα μας ο μέσος όρος ηλικίας του πληθυσμού ►

αυξάνεται, καθώς το 2001 περίπου 4,3 εκατομμύρια Έλληνες, δηλαδή το 39,2% του συνολικού πληθυσμού της χώρας, είχαν ηλικία μεγαλύτερη από 45 έτη (πηγή ΕΣΥΕ), ενώ το 2011 ο αντίστοιχος αριθμός φτάνει τα 4,9 εκατομμύρια Έλληνες, δηλαδή το 45,5% του συνολικού πληθυσμού (πηγή ΕΛΣΤΑΤ - Διάγραμμα 2).

Παράλληλα, οι απαιτήσεις για κοντινή εργασία έχουν αυξηθεί, λόγω του υψηλότερου επιπέδου μόρφωσης του πληθυσμού και της συνεχώς αυξανόμενης χρήσης των διαδραστικών συσκευών.

Αν συνθέσουμε τα παραπάνω, με δεδομένο ότι η απαραίτητη ισχύς για διόρθωση της πρεσβυωπίας μεταβάλλεται σημαντικά μετά την ηλικία των 45 ετών και μέχρι περίπου τα 60, κάθε

3 χρόνια, τότε 727.000, από τα 2,18 εκατομμύρια άτομα (που αντιστοιχούν στο 20,2% του ελληνικού πληθυσμού - βλ. διάγραμμα 1), χρήζουν αντικατάστασης των κοντινών γυαλιών τους κάθε χρόνο. Από την ηλικία των 60 ετών και άνω οι μεταβολές στη διόρθωση της πρεσβυωπία είναι πιο αργές, περίπου ανά 4 χρόνια, γι' αυτό περίπου 684.000, από τα 2,73 εκατομμύρια άτομα (25,3% του ελληνικού πληθυσμού), χρήζουν αλλαγής κάθε χρόνο. Κατ' αποτέλεσμα, κάθε έτος περίπου 1,41 εκατομμύρια άτομα χρήζουν αλλαγής στα κοντινά γυαλιά τους κάθε χρόνο, λόγω τροποποίησης της συνταγής τους.

Στα παραπάνω ποσοστά δεν έχουν συνηπολογιστεί, βέβαια, περιπτώσεις όπου ο ασθενής θα χρειαστεί να αλλάξει γυαλιά λόγω πιθανής λανθάνουσας υπερμετρωπίας ή ηλικιακών αλλοιώσεων στην όρασή του, όπως η εμφάνιση καταρράκτη ή σε περιπτώσεις φθοράς των φακών ή του σκελετού οράσεώς του.

“ Η γενιά των πρεσβυώπων αποτελεί σήμερα το σημαντικότερο και δημιουργικότερο εργατικό δυναμικό σε κάθε γωνιά του πλανήτη.

Η γήρανση του πληθυσμού στις ανεπτυγμένες χώρες είναι μια πρόκληση η οποία θα δοκιμάσει τη «βιωσιμότητα» της κοινωνίας στα χρόνια που έρχονται. Ωστόσο, είναι επικτό η επερχόμενη απειλή να μετατραπεί σε μία τεράστια ευκαιρία, ειδικά αν αναθεωρήσουμε τις επιπτώσεις της φυσιολογικής γήρανσης, δίνοντας έμφαση στον άνθρωπο και τις ανάγκες του και όχι στο κόστος ασφάλισης. Εξάλλου, η γενιά των πρεσβυώπων αποτελεί σήμερα το σημαντικότερο και δημιουργικότερο εργατικό δυναμικό σε κάθε γωνιά του πλανήτη. ■

Διάγραμμα 2: Ο πληθυσμός της Ελλάδος ανά ηλικιακές ομάδες, σύμφωνα με την απογραφή του 2011 (ΕΛΣΤΑΤ). Θετώντας ως κριτήριο πρεσβυωπίας για την εκπόνηση κοντινών δραστηριοτήτων τις 0,75 D, προκύπτει ότι το 45,5% του ελληνικού πληθυσμού ηλικίας 45 ετών και άνω χρήζει διόρθωσης (γυαλιά οράσεως, φακοί επαφής) για την επίτευξη λειτουργικής κοντινής όρασης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Charman WN and Plainis S (2012). Physiology and Behavior of the Accommodation System. In Presbyopia: origins, effects and treatment, edited by Pallikaris IG, Plainis S, Charman WN. SLACK Incorporated. p 31-39.
- Pointer J (2012). Overview of Clinical Aspects. In Presbyopia: origins, effects and treatment, edited by Pallikaris IG, Plainis S, Charman WN. SLACK Incorporated. p 11-19.
- Hamasaki D, Ong J, Marg E (1956). The amplitude of accommodation in presbyopia. Am J Optom Arch Am Acad Optom; 33:3-14.
- Beers AP, van der Hiejde GL (1996). Age-related changes in the accommodation mechanism. Optom Vis Sci; 73:235-42.
- Ramsdale C, Charman WN (1989). A longitudinal study of the changes in the static accommodation response. Ophthalmic Physiol Opt; 9:255-63.
- Plainis S, Ginis HS and Pallikaris A (2005). The effect of ocular aberrations on steady-state errors of accommodative response. Journal of Vision 5(5), 466-477
- Fricke TR, Wilson D and Brien A. Holden (2012). Demographics: Vision Impairment Due to Uncorrected Presbyopia. In Presbyopia: origins, effects and treatment, edited by Pallikaris IG, Plainis S, Charman WN. SLACK Incorporated. p 3-10.
- Susana Marcos (2010). Ocular ageing: improving the quality of sight for cataract and presbyopia sufferers. Lychnos, Notebook of the Fundacion General CSIS, 2:60.